

داستان یحیی(ع) در قرآن

یحیی(ع) به طور معجزه‌آسا از پدری فرتوت و مادری نازا متولد شد؛ او که از همان کودکی صاحب حکمت شده بود، تمام عمر را به زهد گذراند و هیچ یک از لذائذ دنیا او را از خدا به خود مشغول نداشت.

یحیی(ع) به طور معجزه‌آسا از پدری فرتوت و مادری نازا متولد شد؛ او که از همان کودکی صاحب حکمت شده بود، تمام عمر را به زهد گذراند و هیچ یک از لذائذ دنیا او را از خدا به خود مشغول نداشت.

سوره مریم نوزدهمین سوره قرآن کریم است که 98 آیه دارد. در فضیلت این سوره از پیامبر گرامی اسلام(ص) روایت شده: «هر کس سوره مریم را قرائت کند، به تعداد تصدیق‌کنندگان و تکذیب‌کنندگان حضرت زکریا و یحیی و مریم و عیسی و موسی و هارون و ابراهیم و اسحاق و یعقوب و اسماعیل ده حسنه به او عطا می‌شود و به تعداد کسانی که برای خداوند فرزند قایل شده و قایل نشده‌اند نیز ده حسنه به او داده می‌شود».(1)

در این سوره مبارکه به بخشی از زندگانی برخی پیامبران الهی اشاره شده است. زکریا(ع) یکی از این پیامبران است که کفالت مریم(ع) مادر عیسی(ع) را بر عهده داشت و خداوند در پیری به او فرزندی عطا کرد که خود او را «یحیی» خواند؛ نامی که برای نخستین بار بر یکی از آحاد بشر نهاده شد و این وجه ممتاز در میلاد معجزه‌آسا و نام جدید، آغازی بر زندگانی یکی از بندگان صالح الهی بود که از کودکی بر طریق هدایت گام پیمود و تا پایان عمر شریفش از لذایذ دنیوی کامی برنگرفت.

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان به بیان نکاتی از زندگانی این پیامبر الهی می‌پردازد که قابل تأمل است: خدای عزوجل آن جناب [یحیی(ع)] را در چند جای قرآن یاد کرده و او را به ثنای جمیلی ستوده، از آن جمله او را تصدیق‌کننده کلمه‌ای از خدا (یعنی نبوت مسیح) خوانده و او را سید و مایه آبروی قومش و حصور (بی‌زن) خوانده و پیغمبری از صالحین نامیده است (آل عمران/ 39).

یحیی؛ نامی که خداوند برگزید

خداوند یحیی را از مجتبین یعنی مخلصین و راه‌یافتگان خوانده (انعام/ 85 - 87) و نام او را خودش نهاده، و او را یحیی نامیده، که قبل از وی هیچ کس بدین نام مسمی نشده و او را مأمور به اخذ کتاب به قوت نموده و او را در کودکی حکم داده و بر او در سه روز زندگیش سلام فرستاده: «روزی که متولد شد، و روزی که از دنیا می‌رود و روزی که دوباره زنده می‌شود»(مریم/ 2 - 15) و به طور کلی دودمان زکریا را مدح کرده و فرموده «اتهم کانوا یسارعون فی الخیرات و یدعوننا رغبا و رهبا و کانوا لنا خاشعین؛ اینان مردمی بودند که در خیرات ساعی و کوشا بودند و ما را به رغبت و از رهبت و خشوع می‌خواندند» (انبیاء/ 90) و مقصود از کلمه اینان یحیی و پدر و مادر او است.

تولد معجزه‌آسای یحیی(ع)

یحیی(ع) به طور معجزه‌آسا و خارق‌العاده برای پدر و مادرش متولد شد، چون پدرش پیری فرتوت و مادرش زنی نازا بود، و هر دو از فرزنددار شدن مأیوس بودند، در چنین حالی خدای تعالی یحیی را به ایشان ارزانی داشت، و یحیی(ع) از همان کودکی مشغول عبادت شد. خدای تعالی از کودکی او را حکمت داده بود، او تمام عمر را به زهد و انقطاع گذراند و هرگز با زنان نیامیخت و هیچ یک از لذائذ دنیا او را از خدا به خود مشغول نداشت.

تصدیق نبوت عیسی(ع)

یحیی(ع) معاصر عیسی بن مریم(ع) بود و نبوت او را تصدیق کرد و او در میان قوم خود سید و شریف بود؛ به طوری که دل‌ها همه به او توجه می‌نمود و به سویش میل می‌کرد، مردم پیرامونش جمع می‌شدند، و او ایشان را موعظه می‌کرد، و به توبه از گناهان دعوت می‌نمود، و به تقوی دستور می‌داد تا روزی که کشته شد.

اصرار بر گناه؛ انگیزه‌ای برای قتل پیامبر الهی

در روایات، احادیث بسیاری درباره زهد و عبادت و گریه یحیی(ع) از ترس خدا و درباره مواعظ و حکمت‌های او وارد شده. در قرآن کریم درباره کشته شدنش چیزی نیامده، ولی در اخبار آمده که سبب شهادتش این بود که زنی زناکار در عهد او می‌زیسته و پادشاه بنی اسرائیل مفتون او شد، و با او مراوده کرد. یحیی(ع) وی را از این کار نهی می‌نمود و ملامتش می‌کرد، و چون در قلب پادشاه عظیم و محترم بود، لذا پادشاه از اطاعتش ناگزیر بود، این معنا باعث شد که زن زانیه نسبت به آن جناب کینه‌توزی کند، از آن به بعد به پادشاه دست نمی‌داد، مگر بعد از آن‌که سر یحیی را از بدنش جدا نموده و برایش هدیه بفرستد؛ پادشاه نیز چنین کرد آن جناب را به قتل رسانده و سر مقدسش را برای زن زانیه هدیه فرستاد.(2)

پی‌نوشت‌ها

(1) مجمع‌البیان، ج 6، ص 397.

(2) تفسیر المیزان، ذیل آیات 2-15 سوره مریم.